

Az MNMKK szétválásának lehetséges jogi modelljei¹

A kiválás és a különválás összehasonlítása az Országos Széchényi Könyvtár szempontjából

Potential Legal Models for Splitting Up HNMPCC

A Comparison of Departure and Separation from the Perspective of the National Széchényi Library

Amberg Eszter¹ 

¹ Országos Széchényi Könyvtár
amberg.eszter@oszk.hu

Beérkezett: 2026. 08. 25. / Elfogadva: 2026. 09. 03. / Publikálva: 2026. 09. 07.

A tanulmány a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (a továbbiakban: MNMKK) tervezett decentralizációjához kapcsolódóan vizsgálja az Országos Széchényi Könyvtár (a továbbiakban: OSZK) önálló központi költségvetési szervi jogállása helyreállításának lehetséges jogi modelljeit. Az államháztartásról szóló törvény alapján összehasonlítja a szétválás két alapvető formáját, a kiválást és a különválást, különös tekintettel azok jogutódlási, intézményi, vagyoni, munkajogi és működési következményeire. Az elemzés kitér a 2024. évi integrációból eredő jogállási és törzskönyvi helyzetre, valamint az OSZK történeti, szakmai és közfeladatellátási folytonosságának jelentőségére. A tanulmány arra a következtetésre jut, hogy mindkét jogi konstrukció alkalmas lehet az OSZK önálló jogalanyiségének helyreállítására, azonban eltérő előnyökkel és kockázatokkal jár. Az OSZK szempontjából ezért nem önmagában az átalakítás jogtechnikai formája a meghatározó, hanem annak biztosítása, hogy az önálló jogállással együtt a nemzeti könyvtár történeti és intézményi kontinuitása, valamint működési autonómiájának személyi, vagyoni, gazdálkodási és szervezeti feltételei is érvényesüljenek.

Országos Széchényi Könyvtár, Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ, költségvetési szerv, szétválás, jogutódlás

The study examines the possible legal models for restoring the status of the National Széchényi Library (hereinafter: NSZL) as an autonomous central budgetary institution in the context of the planned decentralisation of the Hungarian National Museum Public Collection Centre (hereinafter: HNMPCC). Based on the Hungarian Public Finance Act, it compares the two principal forms of division of a budgetary institution, separation by spin-off and separation by division, with particular regard to their implications for legal succession, institutional status, assets, employment relations and operational autonomy. The analysis also addresses the legal and treasury registration consequences of the 2024 integration and the importance of preserving the historical, professional and public-service continuity of the NSZL. The study concludes that both legal models may provide a framework for restoring the NSZL's independent legal personality, although they entail different advantages and risks. From the perspective of the NSZL, the decisive issue is therefore not the legal technique of the restructuring in itself, but whether the resulting institutional framework ensures the historical and institutional continuity of the national library and provides the human, financial, organisational and material resources necessary for genuine operational autonomy.

National Széchényi Library, Hungarian National Museum Public Collection Centre, budgetary institution, division, legal succession

1. Bevezető

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) a költségvetési szervek szétválásának két alapvető formáját különbözteti meg: a különválást és a kiválást. Különválás esetén a szétváló költségvetési szerv megszűnik, és jogutódai az átalakítással létrejövő költségvetési szervek; kiválás esetén a kiválással érintett szerv fennmarad, miközben valamely szervezeti egységből önálló költségvetési szerv jön létre.

A választás nem pusztán jogtechnikai kérdés. Meghatározza, hogy mely szervezet őrzi meg a Magyar Nemzeti Múzeum Közgűjteményi Központ (MNMKK) jogi és szervezeti folytonosságát, mely intézmények jelennek meg új, önálló költségvetési szervként, és ami a gyakorlatban a legfontosabb, hogy milyen terjedelemben szállnak át a jogok és a kötelezettségek.

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) érdeke nem intézménypolitikai preferencia. A kulturális törvény a nemzeti könyvtárat központi költségvetési szervként határozza meg, miközben az OSZK 2024 óta jogalanyisággal nem rendelkező tagintézményként működik. **Az önálló költségvetési szervi jogállás helyreállítása ezért nem kedvezmény, hanem a hatályos ágazati szabályozás és a tényleges jogállás közötti eltérés feloldása.** Ez az OSZK tárgyban megfogalmazott feljegyzésnek legerősebb érve, és a tárgyalások során ebből célszerű kiindulni.

Az Áht. alapján mind a kiválás, mind a különválás alkalmas arra, hogy az OSZK ismét önálló költségvetési szervvé váljon. A két megoldás azonban az OSZK pozíciója szempontjából nem azonos. A javasolt megkülönböztetés:

- ha a döntéshozói cél az MNMKK teljes strukturális újrarendezése, akkor **különválás**;
- ha a cél kifejezetten az OSZK gyors és célzott önállósítása az MNMKK fennmaradása mellett, akkor **kiválás**.

Hosszú távú intézményi szempontból **a különválás az erősebb modell, mert az OSZK** nem leváló szervezeti egységként, hanem **egyenrangú jogutódként jelenik meg**. A törzskönyvi nyilvántartás adatai alapján ugyanakkor a 2024. évi integráció során a Magyar Nemzeti Múzeum törzskönyvi kontinuitása fennmaradt, míg **az OSZK önálló törzskönyvi jogalanyisége megszűnt. Ez a kiválás esetén különös jelentőséget ad az OSZK történeti és szakmai kontinuitása kifejezett okirati rendezésének.** Végrehajtási és kockázati szempontból **a kiválás egyszerűbb, gyorsabb, és a jogutódlás tételes jellege miatt védettebb lehet az MNMKK feltáratlan kötelezettségeitől. A választás tehát nem az OSZK-é:** az írásom alapjául szolgáló feljegyzés célja, hogy az intézmény mindkét irányra felkészült álláspontot tudjon képviselni.

A miniszteri bejelentések iránya egyértelmű. Tarr Zoltán társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős miniszter 2026. július 24-én közölte, hogy elindul az a *minisztériumi munkacsoport, amely előkészíti az MNMKK decentralizálását és visszaadja az intézmények önállóságát*, és ezt a szabad és független kultúra feltételének nevezte.² Korábban, 2026 májusában a miniszter már az MNMKK megszüntetéséről beszélt, hangsúlyozva, hogy erre a múzeumok működésének zavartalansága mellett kerül sor.³ **Az OSZK-nak tehát nem azt kell elérnie, hogy legyen szétválás, hanem azt, hogy annak formája, feltételei és ütemezése az intézmény érdekeit szolgálják.** A 4. fejezetben megfogalmazottak ugyanakkor kizárják a pusztán szervezeten belüli hatáskör-átruházásra épülő megoldást, amely a folyamat elhúzódása esetén reális visszaesési pont lehet.

2. Jogi kiindulópont

Az Áht. szerint a költségvetési szerv általános jogutódlással történő megszüntetése átalakítással történhet, amelynek egyik formája a szétválás. Az Áht. 11. § (3a) bekezdése szerint az alapító dönthet a költségvetési szerv különválás vagy kiválás útján több költségvetési szervvé történő szétválásáról, azzal, hogy az átalakítás végrehajtása a kapcsolódó ágazati jogszabályok módosítását is szükségessé teheti.

1. táblázat: A különválás és a kiválás főbb jogi jellemzőinek összehasonlítása

Szempont	Különválás	Kiválás
A szétváló szerv sorsa	megszűnik	fennmarad
Jogutódlás	több jogutód, az átalakítással létrejövő szervek	a fennmaradó szerv és az új önálló szerv
Az átalakítás hatóköre	a szerv egésze	az érintett szervezeti egység
Okiratok	megszüntető okirat és valamennyi jogutód alapító okirata	az alapító okirat módosítása és az új szerv alapító okirata
Új intézmény létrejötte	igen	igen
Az OSZK önállósítására alkalmas	igen	igen

Az új költségvetési szerv a törzkönyvi nyilvántartásba vétellel, a bejegyzés napján jön létre. Az átalakításról rendelkező okiratban rendelkezni kell valamennyi közfeladat jövőbeni ellátásáról, továbbá a vagyoni jogokról, a kötelezettségekről és az előirányzatokról.

Az Áht. 11. § (3b) bekezdése ismeri a beolvasdós kiválás és a beolvasdós különválás jogintézményét is, amelyek lényege a kiváló vagy különváló szervezeti egység már működő költségvetési szervbe történő beolvasdása. Tekintettel arra, hogy az OSZK stratégiai célja önálló központi költségvetési szervként történő működésének helyreállítása, jelen tanulmánykizárólag az önálló intézményi státuszt eredményező kiválás és különválás lehetőségét vizsgálja.

3. Előzmény: a 2024. évi integráció és a jogállási ellentmondás

A jelenlegi struktúra alapját az egyes közgyűjteményeknek a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központba történő integrációjáról szóló 1112/2024. (IV. 23.) Korm. határozat képezte. Az érintett költségvetési szervek az Áht. szerinti beolvasdással kerültek az MNMKK-ba: önálló költségvetési szervként megszűntek, ugyanakkor tagintézményként, elnevezésük megtartása mellett működtek tovább.

Ebből két következtetés adódik.

Egyrészt az OSZK jelenleg nem önálló jogi személy. Az önállóság helyreállítása egyik modellben sem jelenti a 2024-ben megszűnt költségvetési szerv jogalanyiségének automatikus „feléledését”; **az önálló OSZK-t az átalakítás keretében kell ismét költségvetési szervként létrehozni és törzkönyvi nyilvántartásba venni.** A jogutódlás terjedelmét ezért az átalakításról rendelkező okirat és a hozzá tartozó megosztási dokumentáció határozza meg. **Kiválás esetén különösen fontos, hogy ezek az OSZK történeti és szakmai folytonosságát, valamint a nemzeti könyvtári feladatellátás kontinuitását kifejezetten rögzítsék.**

Másrészt az **OSZK jogállását a kulturális törvény is leképezi:** a nemzeti könyvtár az MNMKK tagintézményeként működő Országos Széchényi Könyvtár, miközben a törvény a nemzeti könyvtárat központi költségvetési szervként határozza meg.⁴ **Ez az eltérés önmagában is indokolja a jogállás rendezését,** és az OSZK legerősebb érve a tárgyalásokon.

Az MNMKK esetleges szétválása ezért nemcsak államháztartási és szervezeti, hanem ágazati jogalkotási feladat is. Az OSZK önállósítása esetén módosítani szükséges mindazon jogszabályokat, amelyek jelenleg az OSZK-t az MNMKK tagintézményeként nevesítik, illetve amelyek a nemzeti könyvtári feladatokat az MNMKK-hoz kapcsolják. Ennek egyik kézzelfogható példája a 717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet kötelespéldány-szolgáltatásra vonatkozó szabályozása. A rendelet 3. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja a nyomtatott kiadványok kötelespéldányra jogosultjaként az MNMKK-t nevesíti, míg a 6. § (1) bekezdése a beszolgáltatandó nyomtatott kiadványok példányszámát ugyancsak az MNMKK-ra hivatkozva határozza meg. Mindez annak ellenére így jelenik meg a szabályozásban, hogy a kötelespéldányok elosztása, gyűjtése, megőrzése, feldolgozása és szolgáltatása a nemzeti könyvtári feladatrendszer része. A szabályozás a gyakorlatban is okozott értelmezési, illetve logisztikai bizonytalanságot, ugyanis előfordult, hogy a kötelespéldányokat az OSZK helyett az MNMKK székhelyére szállították.

Az OSZK önálló költségvetési szervi jogállásának helyreállítása esetén ezért e rendelkezések módosítása nem pusztán formai jogtechnikai feladat, hanem a kötelespéldány-szolgáltatás zavartalan működésének egyik feltétele is. A szabályozásnak egyértelműen tükröznie kell, hogy a kötelespéldány-szolgáltatás címzettje és a nemzeti könyvtári feladat tényleges ellátója az OSZK. Ennek elmaradása a szervezeti átalakítást követően is fenntartaná a jogszabályi és működési bizonytalanságot.

Javasolt ezért, hogy az OSZK az ágazati jogszabályok szükséges módosításait tételesen azonosítsa, és lehetőség szerint szövegszerű módosítási javaslatokkal együtt bocsássa a minisztériumi munkacsoport rendelkezésére. Ez egyrészt biztosíthatja, hogy az OSZK speciális feladataihoz kapcsolódó valamennyi szükséges jogszabályi átvezetés megtörténjen, másrészt érdemben támogathatja és gyorsíthatja a minisztériumi jogalkotás előkészítését.

4. A kiindulópont tisztázása: az önállóság visszaadása vagy szervezeten belüli hatáskör-átruházás

Tarr Zoltán a 2026. július 24-i Facebook-bejegyzésében a vezetői döntésekkel egyidejűleg közölte, hogy *elindul az a minisztériumi munkacsoport, amely előkészíti az MNMKK decentralizálását és visszaadja az intézmények önállóságát*, és ezt a szabad és

független kultúra feltételeként jelölte meg.⁵ **Az OSZK szempontjából ez a mérvadó megfogalmazás: az önállóság visszaadása fogalmilag a költségvetési szervi jogállás helyreállítását, tehát a szétválás valamely formáját jelenti.**

Ezt megerősíti, hogy a miniszter már 2026 májusában, hivatalba lépését követően az MNMKK megszüntetéséről beszélt, kiemelve, hogy erre a múzeumok működésének zavartalansága mellett kerül sor.⁶ A szándék tehát nem július 24-én keletkezett, és nem csupán szervezeten belüli hatáskörrendezésre irányul. Dr. Sári Zsolt kultúráért felelős államtitkár szintén 2026. július 24-én kiadott Facebook-bejegyzése azt is rögzíti, hogy a folyamatba a tagintézmények vezetőit, az érdekképviselőket és a munkavállalókat is bevonják, ami az OSZK érdemi részvételének alapja.⁷

A szétválás ugyanakkor nem az egyetlen technikailag lehetséges válasz. A szakmai önállóság megerősítése formálisan az MNMKK szervezeti és működési szabályzatának módosításával, a hatáskörök tagintézményi szintre delegálásával is elérhető, akár egyetlen elnöki döntéssel. Ez a megoldás gyors, jogalkotást nem igényel, ezért a folyamat elhúzódása vagy elakadása esetén reális visszaesési pont. Rögzíteni szükséges ezért, hogy **a szervezeten belüli hatáskör-átruházás nem tekinthető az önállóság visszaadásának**, a következő okokból:

- A hatáskör-átruházás nem eredményez önálló jogállást, a delegált hatáskörök pedig ugyanabban a formában visszavonhatók, amelyben azokat átadták.
- Nem keletkezik jogalanyiség, tehát az OSZK továbbra sem lehet szerződő fél, támogató, vagyonkezelő és munkáltató a saját nevében.
- Nem oldja fel a kulturális törvény és a tényleges jogállás közötti eltérést, sőt tartósítja azt.
- Nem jár a központosított gazdálkodási, jogi, humánpolitikai és informatikai kapacitás visszaadásával, tehát a szakmai önállóság a működési feltételek nélkül marad.
- A folyamatban lévő átfogó belső vizsgálat megállapításai és következményei változatlanul az OSZK-t is érintik, mivel az intézmény ugyanannak a jogi személynek a része marad.

Javaslom, hogy az OSZK a munkacsoport első ülésén rögzítse: **a szakmai önállóság szervezeti és jogi önállóság nélkül nem értelmezhető, és az intézmény a miniszteri bejelentésben szereplő önállóság-visszaadást a szétválás valamely formájával tartja megvalósíthatónak.**

Külön tisztázandó a miniszteri megfogalmazásban szereplő **megszüntetés jogi tartalma**. Az Áht. 11. § (2) bekezdése az egyesítés és a szétválás mellett átalakításként ismeri azt az esetet is, amikor az alapító a költségvetési szervet megszünteti, és jogutódjaként új költségvetési szervet alapít. Ez a megoldás az OSZK szempontjából a különválással lényegében egyenértékű, feltéve, hogy általános jogutódlással történik. **Elkerülendő viszont a jogutód nélküli megszüntetés, amely a nemzeti könyvtári közfeladatok ellátásának folytonosságát veszélyeztetné.** Erre az OSZK-nak a folyamat elején fel kell hívnia a figyelmet, mert a köznyelvi „megszüntetés” és a jogutód nélküli megszüntetés összemosása a szakmai előkészítésben is előfordulhat.

5. I. modell: kiválás

5.1. A konstrukció

Kiválás esetén az MNMKK mint költségvetési szerv nem szűnik meg. Az OSZK mint szervezeti egység kiválik, és abból önálló központi költségvetési szerv jön létre. A folyamat eredménye tehát az, hogy az MNMKK fennmarad, az OSZK pedig önálló költségvetési szervként létrejön. Ez az Áht. által kifejezetten szabályozott átalakítási forma.

5.2. Előnyei az OSZK számára

A kiválás legfontosabb előnye a célzottság. Nem szükséges hozzá az MNMKK teljes intézményrendszerének egyidejű újraszervezése, ezért a folyamat nem függ a többi tagintézmény felkészültségétől, és nem a leglassabb szereplőhöz igazodik.

Második előnye a jogutódlás tételes jellege. Az OSZK csak azokba a jogokba és kötelezettségekbe lép, amelyeket az okirat és a megosztási dokumentáció ráruház; ami nem szerepel bennük, az a fennmaradó MNMKK-nál marad. A jelenleg folyó átfogó szakmai, gazdasági és etikai belső vizsgálat mellett ez érdemi védelmet jelent a még fel nem tárt kötelezettségekkel szemben. Erre a szempontokra a 7.1. alfejezet részletesen kitér.

Végül a modell mellett szól, hogy az OSZK-hoz kapcsolódó közfeladat, személyi állomány, vagyon, költségvetési forrás, szerződésállomány, informatikai infrastruktúra, projektek és országos szolgáltatások köre jól elkülöníthető, és megfelelő előkészítés mellett tételesen átadható.

5.3. Kockázatai

A legfontosabb kockázat nem szervezetpolitikai, hanem tárgyalástechnikai: **a megosztást az a szervezet készíti elő, amely a folyamat másik oldalán áll, és amely a kiválás napjáig gyakorolja az OSZK feletti irányítói és munkáltatói jogokat.** Az OSZK tehát a vele szemben álló féltől függő eljárásban érvényesíti az igényeit. Ezt kizárólag dokumentált, tételes és a folyamat legelején írásban előterjesztett igénylistával lehet ellensúlyozni.

A második kockázat, hogy **a központi apparátus fennmarad, ezért semmi nem kényszeríti ki a centralizált gazdálkodási, jogi, humánpolitikai, beszerzési és informatikai kapacitás visszaadását.** Fennáll annak a veszélye, hogy az OSZK megkapja a jogalanyiságot, de nem kapja meg az annak működtetéséhez szükséges létszámot és forrást.

Harmadrészt a modell szervezetpolitikai hátránya, hogy **az MNMKK jogi és intézményi folytonossága fennmarad, míg az OSZK formálisan az abból kiváló önálló költségvetési szervként jelenik meg.** A törzskönyvi adatok ezt az aszimmetriát különösen jól érzékeltetik: a jelenlegi MNMKK 321226-os törzsszáma a korábbi Magyar Nemzeti Múzeum törzsszáma, míg az OSZK a 2024. július 1-jei beolvadását megelőzően 309123-as törzsszámmal és 15309123-2-41 adószámmal önálló költségvetési szervként működött. **Kiválás esetén ezért különösen fontos, hogy az átalakítási dokumentumok az OSZK-t ne pusztán új szervezetként, hanem a nemzeti könyvtár történeti, szakmai és feladatellátási folytonosságát hordozó intézményként jelenítsék meg.** A korábbi törzsszám és adószám esetleges ismételt alkalmazhatósága nem tekinthető automatikusnak; ennek lehetőségét a Magyar Államkincstárral és a NAV-val külön szükséges tisztázni.

6. II. modell: különválás

6.1. A konstrukció

Különválás esetén az MNMKK megszűnik, jogutódai pedig az átalakítás eredményeként létrejövő önálló költségvetési szervek, közöttük az OSZK és a Magyar Nemzeti Múzeum (a továbbiakban: MNM), valamint a döntéshozói szándéktól függően további intézmények.

6.2. Előnyei az OSZK számára

A különválás **legnagyobb előnye, hogy nem tart fenn hierarchikus vagy jogfolytonossági elsőbbséget az MNMKK és a belőle létrejövő intézmények között.** Az OSZK nem leváló szervezeti egységként, hanem egyenrangú jogutódként jelenik meg, ami világossá teszi, hogy nem szervezeti leválasztás történik, hanem a 2024-ben kialakított integrált modell strukturális felülvizsgálata.

Ebben a konstrukcióban **az OSZK önálló jogalanyiságot, saját alapító okiratot, saját intézményvezetést, saját szervezeti és működési szabályzatot, saját költségvetést és önálló gazdálkodási struktúrát kap, továbbá közvetlenebb kapcsolatot alakíthat ki az ágazati irányítással.** Emellett a központi apparátus felosztása vagy leépítése maga is a folyamat része, ami az 5.3. pontban jelzett kockázatot részben kezeli.

Végül megszűnik az MNMKK szintű belső szabályozás alapja, tehát a szervezeti és működési szabályzat, a belső szabályzatok és a kollektív szerződés munkáltatói oldala is. Ez lehetőséget teremt arra, hogy az OSZK a saját működésére szabott szabályozást alakítson ki.

6.3. Kockázatai

A különválás lényegesen komplexebb átalakítás. Mivel az MNMKK megszűnik, valamennyi vagyonelem, szerződés, követelés, kötelezettség, munkajogviszony, költségvetési előirányzat, informatikai rendszer, projekt, beszerzés és központi szolgáltatás

jogutódok közötti rendezéséről gondoskodni kell. Különösen összetett az elmúlt időszakban központosított funkciók, így a gazdálkodás, a humánpolitika, a beszerzés, az informatika, a jog és az üzemeltetés ismételt intézményi szétosztása.

Ehhez két, a cikkben korábban nem jelzett kockázat társul. Egyrészt **az OSZK ütemezési szempontból függő helyzetbe kerül:** valamennyi jogutód egy időpontban jön létre, ezért a folyamat a leglassabb szereplőhöz igazodik, és az OSZK önállóan nem tud haladni. Ha a döntés csúszik, az átalakítás átcúszik a következő költségvetési évre.

Másrészt **a jogutódlás teljes körű jellege miatt a feltáratlan kötelezettségek is jogutódhoz kerülnek.** Ez a különválás egyik legjelentősebb jogi és pénzügyi kockázata az OSZK számára, és a 7.1. alfejezet tárgyalja.

A különválás ezért csak megfelelő előkészítési idővel, részletes vagyon- és feladatleltárral, valamint egyértelmű jogutódlási szabályokkal javasolható.

7. A választást meghatározó további jogi kérdések

7.1. A jogutódlás terjedelme és a fel nem osztott kötelezettségek

Ez a két modell közötti egyik legjelentősebb, gyakorlati következményekkel járó jogi eltérés, és az érdemi tárgyalásokon várhatóan a gazdasági oldalról merül fel elsőként.

Kiválásnál a jogutódlás tételes és részleges: a fennmaradó szerv főszabály szerint megtartja mindazt, amit az okirat nem ruház át. **Különválásnál a jogutódlás teljes körű, de megosztott:** mivel az MNMKK megszűnik, elvileg nem maradhat jogutód nélküli tétel, tehát minden kötelezettséget valamely jogutódhoz kell rendelni.

A gyakorlati különbség a jelenlegi helyzetben jelentős. Az MNMKK-nál folyamatban lévő átfogó szakmai, gazdasági és etikai belső vizsgálat eredményeként olyan kötelezettségek, elszámolási viták és ellenőrzési megállapítások is felmerülhetnek, amelyek ma még nem ismertek. **Kiválás esetén főszabály szerint a fennmaradó költségvetési szervnél maradnak azok a jogok és kötelezettségek, amelyeket az átalakító okirat kifejezetten nem telepít az újonnan létrejövő költségvetési szervre. Különválás esetén viszont jogutódhoz kell rendelni őket, és az Áht. nem rendelkezik kifejezetten, hogy a fel nem osztott vagy utóbb felmerülő kötelezettségekért a jogutódok milyen rendben állnak helyt.**

Ebből nem az következik, hogy a különválás elvetendő, hanem az, hogy **az átalakító okiratnak kifejezetten rendeznie kell a fel nem osztott és az utóbb felmerülő kötelezettségekért való helytállás rendjét.** Ezt a 11. fejezetben megfogalmazott minimumfeltételek között szerepeltetem. Ha az OSZK ezt a kérdést maga veti fel a folyamat elején, tárgyalási előnyt szerez; ha nem, akkor mások vetik fel, kedvezőtlenebb formában.

7.2. A törzskönyvi kontinuitás jelentősége

A Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásában a 321226-os PIR/törzsszám alatt a Magyar Nemzeti Múzeum korábbi alapító okirata is megtalálható. Ez összhangban áll a 2024. évi integráció jogi konstrukciójával, amely szerint a Magyar Nemzeti Múzeum Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ néven működött tovább, és ebbe a tovább működő költségvetési szervbe olvadt be az OSZK és a többi érintett intézmény.

Az OSZK ezzel szemben a beolvadást megelőzően 309123-as törzsszámmal és 15309123-2-41 adószámmal önálló költségvetési szervként működött. Az OSZK legutolsó önálló alapító okirata az **OSZK alapításának dátumát 1802. november 25-én határozta meg, és önállóan nevesítette a nemzeti könyvtári feladatokat.** A 2024. évi integráció következtében tehát **az MNM szervezeti és törzskönyvi kontinuitása fennmaradt, míg az OSZK önálló törzskönyvi jogalanyiséga megszűnt.**

Ennek a kiválás és a különválás összevetésében gyakorlati jelentősége van. **Kiválás esetén a fennmaradó MNMKK – esetleges átnevezése mellett – főszabály szerint megőrzi szervezeti és törzskönyvi kontinuitását, míg az OSZK-t önálló költségvetési szervként ismét törzskönyvi nyilvántartásba kell venni. Különválás esetén ezzel szemben maga a jelenlegi MNMKK szűnik meg, így valamennyi jogutód törzskönyvi helyzetét az átalakítás keretében kell rendezni.** E körülmény önmagában nem dönti el, melyik modell kedvezőbb, de **kiválás esetén indokoltta teszi az OSZK történeti és intézményi kontinuitásának kifejezett biztosítását.**

Az OSZK szempontjából ugyanakkor **nem önmagában a korábbi törzskönyvi azonosítók ismételt alkalmazása a stratégiai cél, hanem annak biztosítása, hogy az átalakítás jogi és törzskönyvi dokumentációjában is az 1802-ben gróf Széchényi Ferenc által alapított nemzeti könyvtár intézményi folytonossága jelenjen meg.** Az önállósítás ezért nem értelmezhető egy, az MNMKG-ból 2026-ban létrehozott új könyvtár megalapításaként, hanem az OSZK történeti, szakmai és közfeladat-ellátási kontinuitásának fenntartása mellett kell megtörténnie.

7.3. Munkajogi jogutódlás és a kollektív szerződés

Mindkét modell munkajogi következményeit az Mt. munkáltató személyében bekövetkező változásra vonatkozó szabályaira figyelemmel szükséges rendezni. Amennyiben e szabályok alkalmazásának feltételei fennállnak, **az érintett munkaviszonyok a törvény erejénél fogva szállnak át az átvevő munkáltatóra, és az átalakítás önmagában nem szolgálhat a munkaviszony megszüntetésének indokául.**⁸ Ez a munkavállalói kommunikáció szempontjából lényeges, és a folyamat elején egyértelműen közölni szükséges.

Külön figyelmet érdemel a jelenleg tárgyalás alatt álló MNMKG szintű kollektív szerződés. A munka törvénykönyvének 282. §-a szerint az átvevő munkáltató az átadáskor hatályos kollektív szerződésben meghatározott munkafeltételeket a törvényben meghatározott átmeneti ideig (az átvétel időpontját követő egy évig) fenntartani köteles. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az Mt. 282. §-a szerinti munkáltatói jogutódlás feltételei fennállnak, a most véglegesítésre kerülő kollektív szerződés tartalma az önállóvá vált OSZK-t is köti mindaddig, amíg saját kollektív szerződését meg nem köti, illetve az átmeneti idő le nem telik.

Megfontolandó, hogy a kollektív szerződés véglegesítése megvárja-e a decentralizációs döntés irányának tisztázását.

7.4. Időzítés és a költségvetési év fordulónapja

Az átalakítás időpontját célszerű a költségvetési év fordulónapjához igazítani a maradványelszámolás, az éves beszámolási kötelezettség, a kötelezettségvállalások lezárása és a következő évi előirányzat-tervezés miatt. Év közbeni átalakítás esetén az érintett szervezetnek évközi beszámolási és elszámolási kötelezettségük keletkezik, ami az egyébként is szűkös gazdálkodási kapacitást köti le.

Ennek gyakorlati jelentősége, hogy ha a döntés az ősz folyamán nem születik meg, az átalakítás reálisan a következő fordulónapra csúszik, tehát az átmeneti helyzet egy teljes évvel hosszabbodik. Ez a szempont a gyorsabban végrehajtható kiválás felé billenti a mérleget, és a tárgyalásokon időbeli nyomásként is használható. Javaslom, hogy az OSZK a munkacsoportban kezdettől fogva konkrét céldátumot képviseljen.

8. Az OSZK sajátos közfeladati helyzete

Az intézményi modell megválasztását nem kizárólag adminisztratív hatékonysági szempontok alapján indokolt megítélni. Az OSZK törvényben meghatározott nemzeti könyvtári funkciót lát el: a kötelesepéldány-szolgáltatásra alapozva a teljesség igényével gyűjti, feldolgozza, szolgáltatja és archiválja a könyvtári gyűjtőkörű hungarikumokat; a megjelent területi hungarikumokból nemzeti bibliográfiát épít, eleget tesz a szakkönyvtári feladatainak, valamint országos könyvtári feladatokat lát el. A nemzeti könyvtár gyűjteménye a kulturális örökség része.⁹

Az OSZK ennek megfelelően egyszerre nemzeti kulturális örökségvédelmi intézmény, kultúrstratégiai intézmény, országos könyvtári szolgáltató központ, bibliográfiai és információs infrastruktúra, digitális kulturális örökségi infrastruktúra, kutatási és tudományos intézmény, valamint jelentős állami kulturális vagyont kezelője.

E funkciók alapján szakmailag indokolható, hogy az OSZK saját vezetési, gazdálkodási és stratégiai döntési struktúrával rendelkező önálló központi költségvetési szervként működjön. Ehhez járul az a formális érv, hogy a hatályos ágazati szabályozás a nemzeti könyvtárat központi költségvetési szervként határozza meg.

2. táblázat: A két modell összevetése az OSZK érdekei alapján

Értékelési szempont	Kiválás	Különválás
Az MNMKK sorsa	fennmarad	megszűnik
Az OSZK önálló költségvetési szervé válása	biztosítható	biztosítható
A jogutódlás terjedelme	tételes: csak az okiratban nevesített jogok és kötelezettségek szállnak át	teljes körű: valamennyi jogot és kötelezettséget jogutódhoz kell rendelni
A fel nem osztott és utóbb felmerülő kötelezettségek	a fennmaradó MNMKK-nál maradnak	a jogutódok között kell rendezni, okirati rendezés hiányában nyitott kockázat
Az OSZK ütemezési függése	önállóan tárgyalható és ütemezhető	valamennyi jogutóddal együtt, a folyamat a leglassabb szereplőhöz igazodik
A központi apparátus	fennmarad, felosztása alku tárgya	megszűnik, felosztása a folyamat része
Az MNMKK belső szabályzatai	az OSZK-ra a kiválás napjától nem alkalmazandók, egyebekben hatályban maradnak	alapjukat vesztik, valamennyi jogutódnak sajátot kell alkotnia
Ágazati jogszabály-módosítási igény	célzott, az OSZK-ra vonatkozó rendelkezésekre szűkíthető	az MNMKK-ra épített teljes hivatkozárendszer felülvizsgálata
Az OSZK pozíciójának megjelenítése	kiváló szervezeti egység, külön okirati rendezést igényel	az MNMKK egyik egyenrangú jogutódja
Alkalmazási helyzet	célzott OSZK-önállósítás az MNMKK fenntartása mellett	a közgyűteményi rendszer egészének újrendezése

9. Javasolt vezetői álláspont és döntés

Javaslom, hogy az OSZK vezetése az alábbi álláspontot képviselje.

Az OSZK támogatja az MNMKK szervezeti struktúrájának olyan átalakítását, amelynek eredményeként az OSZK ismét **önálló központi költségvetési szervként** működik. Az intézmény a szétválás nélküli, kizárólag szervezeten belüli hatáskör-átruházáson alapuló megoldást nem tekinti a bejelentett cél teljesítésének.

Amennyiben a döntéshozói szándék az MNMKK jelenlegi integrált struktúrájának teljes felülvizsgálatára és az önálló országos közgyűtemények rendszerének kialakítására irányul, **az Áht. 11. § (3a) bekezdése szerinti különválás alkalmazása javasolt.** Ennek indokai:

- megszünteti a jelenlegi integrált MNMKK-struktúrát;
- az OSZK nem leváló szervezeti egységként, hanem egyenrangú jogutódként jelenik meg;
- alkalmas az országos közgyűtemények egymással egyenrangú intézményi státuszának kialakítására;
- világosan elválasztja a könyvtári és a múzeumi országos közfeladatokat;
- a központi apparátus felosztása a folyamat kötelező része, ezért nagyobb az esélye annak, hogy a működési erőforrások ténylegesen követik a szakmai feladatokat;
- hosszú távon stabilabb alapot teremt az OSZK saját stratégiájának, költségvetésének és fejlesztéspolitikájának.

Ebben az esetben az OSZK-nak kiemelt figyelmet kell fordítania arra, hogy az átalakító okirat rendezze a fel nem osztott és az utóbb felmerülő kötelezettségeikért való helytállást, valamint a központi apparátus létszámának és forrásainak felosztási kulcsát.

Amennyiben a döntéshozói szándék az MNMKK fennmaradása mellett kifejezetten az OSZK önállóvá tételére irányul, az Áht. szerinti kiválás megfelelő és támogatható konstrukció. Ez a megoldás gyorsabb, kevesebb szereplőt érint, és a jogutódlás tételes jellege miatt védettebb lehet az MNMKK feltáratlan kötelezettségeitől. Ugyanakkor **a kiválás a 2024. évi integrációból eredő törzskönyvi aszimmetriát önmagában nem oldja fel:** az MNM/MNMKK szervezeti kontinuitása fennmaradhat, míg az OSZK önálló költségvetési szervként ismételten létrejön. Ebben az esetben **az OSZK-nak arra kell összpontosítania, hogy a megosztás előkészítése ne kizárólag a fennmaradó szerv kezében legyen, a központi apparátusból a rá eső kapacitás ténylegesen átkerüljön, továbbá az átalakító okirat kifejezetten biztosítsa az OSZK történeti, szakmai és feladatellátási folytonosságát.**

A két megoldás nem zárja ki egymást. Az OSZK kiválása előbb is megvalósítható, a többi tagintézmény sorsáról szóló döntés pedig ezt követően, akár különválás formájában rendezhető. Ez a kétlépcsős megoldás összeegyeztethető a minisztérium bejelentett céljával, és a többi tagintézmény érdekét sem sérti.

Az OSZK számára a jogtechnikai megoldásnál fontosabb stratégiai követelmény, hogy az átalakítás eredményeként a nemzeti könyvtár **önálló jogalanyisággal, önálló költségvetéssel, saját gazdasági szervezettel, teljes körű vezetői felelősséggel, a feladataihoz rendelt vagyonnal és személyi állománnyal, valamint saját szakmai és fejlesztési döntési kompetenciával rendelkezzen.** Ennek megfelelően **azok a jogi konstrukciók, amelyek az OSZK feladatainak más költségvetési szervbe történő integrálásával járnának, nem szolgálják a nemzeti könyvtár intézményi önállóságának helyreállítására irányuló stratégiai célt.** A tárgyalási pozíció központi eleme ezért nem pusztán az MNMKK-ból történő szervezeti leválás, hanem a teljes körű és fenntartható intézményi önállóság helyreállítása.

Az OSZK szempontjából ezért nem az a döntő kérdés, hogy az átalakítás jogtechnikailag kiválás vagy különválás formájában valósul-e meg, hanem az, hogy annak eredményeként a nemzeti könyvtár ismét rendelkezik-e önálló jogalanyisággal, történeti és intézményi kontinuitásának megfelelő jogállással, valamint az önálló működéséhez szükséges személyi, vagyoni, gazdálkodási és szervezeti erőforrásokkal.

10. Az OSZK részéről képviselendő minimumfeltételek

A választott jogi konstrukciótól függetlenül az OSZK önállósításának az alábbi minimumfeltételek egyidejű biztosítására kell kiterjednie.

1. **Önálló központi költségvetési szervi jogállás és intézményi kontinuitás.** Az OSZK saját törzskönyvi jogalanyisággal és alapító okirattal rendelkezzen. **Az alapító és átalakító okiratok egyértelműen rögzítsék, hogy az önálló OSZK a nemzeti könyvtár történeti, szakmai és közfeladat-ellátási folytonosságát viszi tovább.** A korábbi 309123-as törzsszám és 15309123-2-41 adószám esetleges ismételt alkalmazhatóságát a Magyar Államkincstárral és a NAV-val előzetesen tisztázni szükséges.
2. **Önálló intézményvezetés.** A főigazgató az OSZK teljes szervezete felett tényleges vezetői és munkáltatói hatáskörrel rendelkezzen.
3. **Gazdálkodási önállóság.** Az OSZK rendelkezzen a feladatellátás méretéhez és összetettségéhez igazodó saját gazdasági szervezettel, költségvetéssel és gazdasági vezetővel.
4. **A feladatokhoz rendelt vagyon biztosítása.** A szakmai feladatellátást szolgáló ingatlan-, ingó-, gyűjteményi, informatikai és immateriális vagyonelemek vagyonkezelése egyértelműen az OSZK-hoz kerüljön, a gyűjtemény egységének megőrzését biztosító módon.
5. **Személyi állomány.** A szakmai és működtetési feladatok ellátásához szükséges teljes személyi állomány kerüljön az önálló intézményhez, ideértve a központi apparátusban OSZK-feladatot ellátó munkaköröket is.
6. **Informatikai és digitális autonómia.** Az OSZK által működtetett országos könyvtári, bibliográfiai, digitalizálási, tartalomszolgáltatási és archiválási rendszerek szervezeti és költségvetési kontrollja az OSZK-nál legyen.
7. **Szerződések és projektek rendezett jogutódlása.** A folyamatban lévő támogatási projektek, informatikai fejlesztések, beszerzések, licencek és szolgáltatási szerződések tekintetében az OSZK jogutódlását tételesen rendezni szükséges, a vonatkozó támogatási és szerződéses feltételek szerinti hozzájárulások, jóváhagyások vagy bejelentések megtételével.
8. **A kötelezettségeikért való helytállás rendezése.** Az átalakító okirat – illetve szükség esetén az átalakítást rendező jogi aktusok – egyértelműen rendezzék az át nem adott, illetve utóbb feltárt kötelezettségek viselésének rendjét.
9. **A belső szabályozás átmenetének rendezése.** Az okirat jelölje meg az MNMKK szintű belső szabályzatok OSZK-ra vonatkozó hatályvesztésének napját, és az OSZK saját szabályzatai megalkotására nyitva álló határidőt.
10. **A kollektív szerződés átmeneti hatálya.** Rögzíteni szükséges a kollektív szerződés átmeneti hatályára vonatkozó rendelkezést, valamint az OSZK saját kollektív szerződésének megkötésére vonatkozó ütemtervet.

11. **Az átalakítás időpontja.** Az átalakítás időpontja a költségvetési év fordulónapjához igazodjon, a maradvány, a kötelezettségvállalások és a folyamatban lévő beszerzések elszámolási rendjének rögzítésével.
12. **Közvetlen ágazati irányítás.** Az irányítási struktúra biztosítsa a nemzeti könyvtári feladatok közvetlen szakpolitikai képviselőjét.

11. Kritikus végrehajtási kérdések

Az átalakítás előkészítése során külön OSZK-munkacsoport létrehozása indokolt, amely legalább az alábbi területekre készít részletes átadás-átvételi leltárt:

- közfeladatok és hatáskörök, az ezeket telepítő jogszabályi rendelkezésekkel együtt;
- létszám és munkakörök, ideértve a központi apparátusban OSZK-feladatot ellátó munkaköröket;
- költségvetési előirányzatok és a folyó évi maradvány;
- ingatlanok és vagyonkezelési jogok;
- gyűjteményi vagyon;
- informatikai infrastruktúra, szoftverlicencek és adatbázisok;
- szerződések, közbeszerzések, folyamatban lévő projektek és támogatások;
- követelések és kötelezettségek, ideértve a vitatott tételeket;
- szellemi tulajdon, adatbázis-előállítói jogok és felhasználási szerződések;
- országos könyvtári szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó együttműködési megállapodások;
- központilag ellátott háttérfunkciók és azok forrásigénye;
- a kollektív szerződés, a szakszervezeti (később az üzemi tanácsi) megállapodások, valamint a helyi szintű munkaügyi megállapodások;
- iratanyag, nyilvántartások és személyi anyagok, az adatvédelmi feltételek rögzítésével.

Kiemelt kockázatot jelent, ha az önálló jogállás helyreállítása megtörténik, de a működéshez szükséges gazdasági, humán-, informatikai vagy vagyoni erőforrások nem teljes körűen követik a szakmai feladatokat. **Az OSZK szempontjából a jogi önállóság csak akkor tekinthető tényleges önállóságnak, ha azzal egyidejűleg a működési autonómia feltételei is biztosítottak.**

Az alábbi kérdések további tisztázásra szorulnak:

- A decentralizációs munkacsoport mandátuma, összetétele és ütemterve.
- Az ágazati jogszabályok OSZK-ra és MNMKK-ra vonatkozó rendelkezéseinek tételes átvizsgálása, és a szükséges módosítások szövegszerű javaslatának elkészítése.
- Az átalakítás végrehajtásának jogalkotási feltételei, különösen a szükséges kormányzati döntések és jogszabály-módosítások előkészítése és ütemezése.
- Az államháztartásért felelős miniszter előzetes egyetértésének szükségessége.
- A folyamatban lévő átfogó belső vizsgálat megállapításainak várható hatása a vagyon- és kötelezettségmegosztásra.
- A kollektív szerződés tárgyalásának és a szétválási folyamat ütemezésének összehangolása, ideértve a véglegesítés esetleges elhalasztását.
- Az OSZK képviselője a minisztériumi munkacsoportban és a szakértői háttértámogatás rendje.
- Az OSZK korábbi 309123-as törzsszámának és 15309123-2-41 adószámának esetleges ismételt alkalmazhatósága, valamint az intézményi kontinuitás törzskönyvi megjelenítésének módja.

12. Konklúzió

Az MNMKK decentralizációja és az OSZK önálló jogállásának helyreállítása jól példázza, hogy egy költségvetési szerv átalakítása nem pusztán szervezeti vagy jogtechnikai kérdés. A kiválás és a különválás egyaránt alkalmas lehet arra, hogy az OSZK ismét önálló központi költségvetési szervként működjön, a két konstrukció azonban eltérő jogutódlási logikát követ, és ennek megfelelően eltérő előnyökkel, kockázatokkal és végrehajtási feladatokkal jár. Kiválás esetén az MNMKK fennmaradása mellett célzottan rendezhető az OSZK önállósítása; különválás esetén viszont maga a jelenlegi szervezeti keret szűnik meg, és az OSZK az átalakuló MNMKK egyik jogutódjaként nyerhet ismét önálló jogállást. A választás ezért szükségképpen összefügg azzal, hogy a döntéshozói szándék egyetlen tagintézmény önállósítására vagy a közgyűjteményi struktúra egészének újrendezésére irányul-e.

Az elemzés ugyanakkor arra is rámutat, hogy **az önálló jogalanyiség helyreállítása önmagában még nem jelent tényleges intézményi autonómiát.** Az önállósítás akkor lehet működőképes, ha a közfeladatokkal együtt az azok ellátásához szükséges személyi, vagyoni, költségvetési, informatikai és szervezeti feltételek, továbbá a megfelelő döntési és munkáltatói hatáskörök is az OSZK-hoz kerülnek. A jogutódlás rendezése ezért nem merülhet ki a jogok és kötelezettségek formális megosztásában: biztosítani kell a nemzeti könyvtári közfeladatok zavartalan és hosszú távon fenntartható ellátását is.

Az OSZK esete emellett sajátos kontinuitási kérdést vet fel. A 2024. évi integrációval az OSZK önálló törzskönyvi jogalanyisága megszűnt, történeti, szakmai és közfeladat-ellátási folytonossága azonban nem szakadt meg. Ebből következően az esetleges önállósítás során **nem önmagában a korábbi törzskönyvi azonosítók ismételt alkalmazása a meghatározó, hanem annak egyértelmű jogi kifejezése, hogy az önállóvá váló OSZK az 1802-ben alapított nemzeti könyvtár intézményi folytonosságát viszi tovább.** Az átalakítás ezért nem értelmezhető egy, az MNMKK-ból 2026-ban létrehozott új könyvtár megalapításaként.

Mindezek alapján **nem az a döntő kérdés, hogy az átalakítás technikailag kiválás vagy különválás formájában valósul-e meg, hanem az, hogy az alkalmazott konstrukció képes-e egyidejűleg biztosítani az OSZK önálló jogalanyiságát, történeti-intézményi kontinuitását és a nemzeti könyvtári közfeladatok ellátásához szükséges tényleges működési autonómiát.** A jogi forma e célok megvalósításának eszköze, nem pedig önmagában vett célja.

Az MNMKK OSZK önállósítása ezért végső soron nem egyszerűen a 2024 előtti szervezeti állapot visszaállításának kérdése. A feladat olyan jogi és intézményi konstrukció kialakítása, amely a nemzeti könyvtár több mint két évszázados folytonosságának megőrzése mellett egy hosszú távon működőképes, felelősséggel és a feladataihoz szükséges erőforrásokkal rendelkező önálló intézmény jövőjét alapozza meg.

Jegyzetek

¹ A cikk alapját képező munkaanyag a 2026. augusztus 1-jén rendelkezésre álló információk és a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján készült. A minisztériumi döntés-előkészítés előrehaladtával, illetve a munkacsoport első üléseit követően felülvizsgálata indokolt.

² Tarr, 2026.

³ MNM, 2026.

⁴ 1997. évi CXL. törvény 61. § (1)-(2) bek.

⁵ Tarr, 2026.

⁶ MNM, 2026.

⁷ Sári, 2026.

⁸ 2012. évi I. törvény 36. § és a 66. § (3) bekezdés a) pontja.

⁹ 1997. évi CXL. törvény 61. § (3)-(4) bekezdés.

Felhasznált és ajánlott források

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról. Elérhető: <https://njt.jog.gov.hu/eli/TV/2011/195> (különösen a 7/A. §, 8. §, 8/A. §, 9. §, 10. § és 11. §.)

368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról. Elérhető: <https://njt.jog.gov.hu/eli/R/2011/Korm/368>

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló. Elérhető: <https://njt.jog.gov.hu/eli/TV/1997/140>

2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről. <https://njt.jog.gov.hu/eli/TV/2012/1>

717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet a kiadványok kötelespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról. Elérhető: <https://njt.jog.gov.hu/eli/R/2020/Korm/717>

1112/2024. (IV. 23.) Korm. határozat az egyes közgyűjteményeknek a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központba történő integrációjáról. Elérhető: <https://njt.jog.gov.hu/eli/H/2024/Korm/1112>

MNM (2026) *Megnyitott a 29. Múzeumok Majálisa*. 2026. 05. 16. Elérhető: <https://magyarmuzeumok.hu/cikk/megnyitott-a-29-muzeumok-majalisa> (Utolsó elérés: 2026. 08. 25.)

Tarr, Z. (2026) *A minisztérium vizsgálatának kiértékelése után az MNM KK vezetője úgy döntött, megszünteti három kiemelt múzeum főigazgatójának munkaviszonyát*. 2026. 06. 24. Facebook. Elérhető: <https://www.facebook.com/tarrzoltan.tisza/posts/pfbid0gzaLCZJn8CbWvHz8G4LyfTCWNEYmy4jT5mRS2qKF1q35QVNxv5X8nNNuGSsQ123dl> (Utolsó elérés: 2026. 08. 25.)

Sári, Zs. (2026) *A kulturális intézmények munkavállalóinak biztonsága nem alku tárgya*. 2026. 06. 24. Facebook. Elérhető: <https://www.facebook.com/sarizsolthivatalos/posts/pfbid02MMBjN8u2rXXMgsEKq5tvaxToM8RE4SCqubBu5x4GNgUfMqj8fibN4Fy-7MejFsFWVI> (Utolsó elérés: 2026. 08. 25.)